

ข้อมูลทางสถิติ แหล่งที่มา และคำจำกัดความของตัวแปรบางตัว

ข้อมูลทางสถิติในประเทศที่กำลังพัฒนา ส่วนมากนั้นเป็นข้อมูลที่ต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ เวลานำมาใช้ ทั้งนี้เพราะอาจมีข้อบกพร่อง เช่น ข้อบกพร่องในการเก็บรวบรวมการเสนอข้อมูล การตีความข้อมูล และอื่นๆ ซึ่งข้อบกพร่องเหล่านี้มีส่วนทำให้ความน่าเชื่อถือของข้อมูลนั้นๆ ลดน้อยลง การทำแบบจำลองของเศรษฐมิติจำเป็นต้องใช้ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นเพื่อให้งานที่ออกมาได้ผลที่น่าเชื่อถือจึงมีความจำเป็นต้องปรับข้อมูลบางตัว เพื่อให้เหมาะแก่การนำมาใช้ในการศึกษาที่จะกระทำต่อไปนี้เช่นกันได้มีการปรับปรุงข้อมูลหลายตัวเพื่อความเหมาะสม ซึ่งจะกล่าวต่อไป

1. ข้อมูลทางสถิติและแหล่งที่มา

ข้อมูลที่ใช้ส่วนมากในวิทยานิพนธ์นี้มาจาก หนังสือรายงานเศรษฐกิจรายเดือน ของธนาคารแห่งประเทศไทยหลายฉบับด้วยกัน ส่วนมากก็เป็นตัวเลขจากสินทรัพย์และหนี้สินของบัญชีของธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารออมสิน ตัวเลขของภาครัฐบาลก็มาจากตารางที่แสดงรายรับรายจ่าย และการหาเงินมาใช้จ่ายของรัฐ ในหนังสือรายงานฉบับเดียวกันนี้ ตัวเลขอื่นๆ ทางด้านการเงินก็มาจากแหล่งเดียวกัน ส่วนตัวเลขผลิตภัณฑ์ประชาชาติและส่วนประกอบอื่นๆ ในผลิตภัณฑ์ประชาชาติมาจากหนังสือรายได้ประชาชาติของประเทศไทย กองบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หลายฉบับด้วยกัน ตัวเลขส่วนใหญ่ก็นำมาใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2498 - 2515 ส่วนตัวเลขบางตัว เช่น ตัวเลขผลิตภัณฑ์ประชาชาตินั้นสามารถนำมาใช้ได้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2501 ทั้งนี้เพราะในช่วงเวลาดังกล่าวนี้ กองบัญชีประชาชาติได้ทำการปรับปรุงตัวเลขผลิตภัณฑ์ประชาชาติใหม่ ส่วนตัวเลขในงบดุลของธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารพาณิชย์ และธนาคารออมสินนั้นได้มีการปรับปรุงใหม่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2506 เป็นต้นไป ดังนั้นเวลาใช้ตัวเลขที่มีการเปลี่ยนแปลงคำจำกัดความมาใช้จึงใช้ Dummy variable เป็นตัวปรับในสมการ กล่าวคือค่าก่อน พ.ศ. 2506 ให้ Dummy = 1 และตั้งแต่ พ.ศ. 2506 เป็นต้นมา Dummy = 0

2. คำจำกัดความของตัวแปรบางตัว

ตัวแปรหลายตัวในแบบจำลองนี้ที่มีการปรับปรุงคำจำกัดความใหม่เป็นทางการ และบางตัวผู้เขียนก็ได้ปรับปรุงเองตามที่คิดว่าเหมาะสม

2.1 สินทรัพย์ต่างประเทศที่ถือโดยธนาคารแห่งประเทศไทย (FA_{bot}^f)

ก่อนปี พ.ศ. 2506 ประกอบด้วย ทองคำ และเงินตราต่างประเทศเท่านั้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2506 เป็นต้นมาได้รวม SDR และทองคำที่สมทบแก่ IMF ด้วย SDR หรือ Special Drawing Rights นั้น คือสิทธิถอนเงินพิเศษ หรือทองคำกระดาษ เป็นสินทรัพย์สำรองระหว่างประเทศที่กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) สร้างขึ้น เพื่อเสริมเงินสำรองระหว่างประเทศ หรือสภาพคล่องระหว่างประเทศที่มีให้อยู่ให้เพียงพอกับความต้องการทางด้านการค้าและธุรกิจระหว่างประเทศ SDR นี้ มีผลใช้บังคับตั้งแต่ 28 กรกฎาคม 2512 รายการ SDR เกิดขึ้นมาเรื่อยๆ ทางด้านหนึ่งสินมีค่าเท่ากับ Holding of SDR ในด้านสินทรัพย์เป็นตัวเลขที่เกิดขึ้นมาแล้วไม่กระทบกระเทือนตัวอื่น คราวใดที่ยังไม่นำมาใช้ ซึ่งที่จริงอาจนำมาใช้เพื่อชดเชยการขาดดุลได้ ประเทศไทยได้รับจัดสรร SDR ปีละ 300 ล้านดอลลาร์ แต่เรายังไม่เคยนำมาใช้ ส่วนทองคำที่ฝากไว้ที่ IMF นั้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2515 อยู่ในรูปของเงินบาท เป็นรายการที่เกิดขึ้นมาเรื่อยๆ เช่นกัน มีค่าเท่ากับเงินบาทที่เราให้ IMF ด้านหนึ่งสิน ถ้ามีประเทศใดต้องการเงินบาทก็อาจกู้จาก IMF และนำมาใช้ให้กับเราในกรณีที่ประเทศนั้นขาดดุลกับเรา รายการนี้ถือว่าเป็น mean of Payment อย่างหนึ่ง

2.2 สินทรัพย์ต่างประเทศของธนาคารพาณิชย์ (FAD_{cb}^f)

รายการนี้ก่อน พ.ศ. 2507 ประกอบด้วย เงินตราต่างประเทศในมือธนาคารพาณิชย์ (FA_{cb}^f) และเงินฝากที่ธนาคารอื่น (D_{cb}^{ocb}) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเงินฝากที่ธนาคารต่างประเทศ (D_{cb}^f) ตั้งแต่ พ.ศ. 2507 เป็นต้นมา ตัวเลข FAD_{cb}^f ประกอบด้วย FA_{cb}^f และ D_{cb}^f เท่านั้น

2.3 เงินฝากประจำและออมทรัพย์ของประชาชนที่ ธนาคารพาณิชย์ (STD_p^{cb}) และเงินฝากเผื่อเรียกของประชาชนที่ธนาคารพาณิชย์ (DD_p^{cb})

สำหรับ STD_p^{cb} นั้น ก่อนปี พ.ศ. 2506 นั้น มีแต่ยอดเงินฝากประจำของประชาชนที่ธนาคารพาณิชย์เท่านั้น แต่ภายหลังปี พ.ศ. 2506 ได้รวมเงินฝากประเภทออมทรัพย์ (saving

deposit) เข้าไปด้วย ซึ่งเงินฝากชนิดนี้ก่อนปี พ.ศ. 2506 นั้น ได้รวมไว้ในเงินฝากเพื่อเรียก
 ของประชาชนที่ธนาคารพาณิชย์ (DD^{cb}) และเมื่อเอาเงินฝากประเภทออมทรัพย์ไปรวมไว้ใน
 STD_P^{cb} แล้วก็ได้เอาเงินฝากเพื่อเรียกของรัฐวิสาหกิจ (DD_{ge}^{cb}) ที่ธนาคารพาณิชย์รวมไป
 กับ DD_P^{cb} ตั้งแต่ พ.ศ. 2506 ซึ่งตัวเลข STD_P^{cb} และ DD_P^{cb} นี้ เวลาที่นำไปคำนวณ
 ก็ได้ใช้ Dummy variable ปรับ คือให้ค่า Dummy เท่ากับหนึ่งตั้งแต่ 2505 ขึ้นไป และเท่า
 กับศูนย์ตั้งแต่ พ.ศ. 2506 เป็นต้นมา ซึ่งบางสมการ Dummy ที่ใช้ก็ไม่ได้อธิบายความสัมพันธ์
 เท่าที่ควรก็ได้ตัด Dummy ทิ้งไป

2.4 เงินกู้ยืมจากต่างประเทศของธนาคารพาณิชย์ (B_f^{cb})

ตัวเลขนี้ก่อนปี พ.ศ. 2506 ได้รวมอยู่ใน B_{ocb}^{cb} หรือ เงินกู้ยืมจากธนาคารอื่นของ
 ธนาคารพาณิชย์ซึ่งในยอด B_{ocb}^{cb} นี้ มีเงินกู้ยืมจากต่างประเทศเป็นจำนวนมากกว่าร้อยละเก้าสิบ

2.5 เงินฝากของรัฐบาลที่ธนาคารแห่งประเทศไทย (D_g^{bot})

ตัวเลขนี้ก่อนปี พ.ศ. 2506 ได้แยกเป็นเงินฝากที่เป็นเงินบาท และเงินฝากที่เป็นเงิน
 ตราต่างประเทศ แต่อย่างไรก็ตามตั้งแต่ พ.ศ. 2506 เป็นต้นมาไม่ได้มีการแยกดังกล่าว ซึ่งใน
 วิทยานิพนธ์นี้ก็ไม่ได้แยกเช่นกัน

2.6 อัตราดอกเบี้ยเฉลี่ย (R_m)

อัตราดอกเบี้ยตัวนี้ ได้คำนวณถ่วงน้ำหนักจากอัตราดอกเบี้ยของสินทรัพย์การเงินทั้งสิ้นที่มี
 ในระยะเวลาที่ทำเช่นนี้ ก็เพื่อจะหาอัตราดอกเบี้ยที่เป็นตัวแทนของอัตราดอกเบี้ยทั้งหมดที่มีอยู่
 อย่างไรก็ตาม บางสมการอัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยนี้ก็ไม่อาจอธิบายความสัมพันธ์ได้ดี จึงต้องตัดทิ้ง
 ไป และใช้อัตราดอกเบี้ยอื่น เช่น R_{tb} หรือ B_{bot} แทน แต่ก็เห็นว่าอัตราดอกเบี้ย
 ซึ่งควรจะเป็นตัวแปรที่สำคัญยิ่งมิได้ปรากฏอยู่ในหลายสมการที่ควรจะอยู่ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ก็
 เพราะ ข้อมูลของอัตราดอกเบี้ยที่มีอยู่มิได้แสดงถึงสภาวะของความหายากของสินทรัพย์การเงิน
 อย่างแท้จริงก็เป็นได้

2.7 การขายเงินตราต่างประเทศกับธนาคารกลางและกองทุนรักษาระดับ ($NEXS$)

ตัวเลขตัวนี้ไม่ได้ตีพิมพ์อย่างเป็นทางการ แต่อย่างไรก็ตาม ก็มีอยู่ในบทความทางวิชาการ

ของคุณ สถาพร จินะจิตร¹ ซึ่งผู้เขียนได้ขออนุญาตนำมาใช้ ส่วนตัวเลข (ANFO) และ (NCF) นั้นก็คิดเป็นส่วนที่เหลือจากค่าจำกัดความในแบบจำลอง

ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ Sataporn Jinachitra, A Portfolio Adjustment Model of Commercial Banks in Thailand, Bank of Thailand Paper no 3, (Bangkok : Suksa Samphan Limited Partnershing 1975).